

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

**Оріхівська міська рада
Запорізької області**

**Запорізька обласна організація
профспілки трудящих металургійної і
гірничовидобувної промисловості
України**

Міністерство енергетики розглянуло лист Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.01.2021 № 2489/0/2-21 стосовно звернення Оріхівської міської ради Запорізької області від 19.01.2021 № 03-05/0080 та Запорізька обласна організація профспілки трудящих металургійної і гірничовидобувної промисловості України від 20.01.2021 № 9 щодо недопущення підвищення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги та в межах компетенції повідомляє.

Щодо регулювання ціни на природний газ

Згідно з частиною другою статті 12 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон) постачання природного газу для побутових споживачів, здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.

Відповідно до статті 3 Закону, ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу незалежно від держави, вільного вибору постачальника природного газу. Закон передбачає, з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (транспортвання, розподіл, зберігання природного газу), з іншого – розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку природного газу.

Тобто, на оптовому і роздрібному ринках природного газу має діяти принцип вільного ціноутворення (крім випадку, коли з метою забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу покладені спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України), що передбачено частиною другою статті 12 Закону.

Відповідно до частини першої статті 11 Закону, з метою забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867, затверджено Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (далі – постанова № 867).

УВ
Міністерство енергетики України
№ 26/1.4-7.4.1-3137 від 26.02.2021
Запорізький обком профспілки
трудящих металургійної
і гірничовидобувної
промисловості

ВХОД № 94
от 19 05 2021

Слід зазначити, що згідно зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2020 № 542, з 01.08.2020 постанова № 867 втратила чинність, в частині продажу та постачання НАК «Нафтогаз України» природного газу побутовим споживачам та постачальникам природного газу для потреб населення за фіксованою (регульованою) ціною.

Принагідно інформуємо, що згідно з Меморандумом із МВФ встановлено зобов'язання забезпечення формування оптових цін на природний газ на прозорому та ефективному ринку, а також визначено, що Положення про покладення спеціальних обов'язків залишатиметься чинним до травня 2021 року лише стосовно постачання газу підприємствам теплокомуненерго, а тарифи будуть ґрунтуватися на повністю ринкових цінах на газ.

Щодо ціни на природний газ

На виконання підпункту 2 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 132 стосовно вивчення питання щодо обґрунтованості рівня роздрібних цін на природний газ та послуги з його транспортування і розподілу, що постачається, зокрема побутовим споживачам, Міністерство енергетики України провело моніторинг формування цін на газ для населення.

За результатами проведеного моніторингу зазначаємо, що в серпні-грудні 2020 року через наявність домінуючого положення у регіональних газопостачальних компаній середня ціна на 36% перевищувала ціну ГК «Нафтогаз України», при цьому доля цих постачальників в сегменті продажу газу для потреб побутових споживачів складала більше 90%.

У зв'язку зі стрімким зростанням цін на природний газ та через зменшення доходів громадян, спричинене пандемією коронавірусу, Урядом вживаються нагальні заходи для зниження ціни на природний газ для побутових споживачів.

На позачерговому засіданні Кабінету Міністрів України 18 січня 2021 року з питання врегулювання ціни на газ для побутових споживачів, Уряд постановою від 18.01.2021 № 25 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» ухвалив рішення про затвердження з 01.02.2021 по 31.03.2021 граничної ціни на природний газ для населення на рівні 6,99 грн за 1 куб. метр (з ПДВ та тарифом за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).

Додатково інформуємо, що у лютому поточного року низка газопостачальних компаній зменшила ціну природного газу за січень 2021 р.

Так, ТОВ «Запоріжгаз Збут» зменшено ціну природного газу з 9,90 до 6,99 грн за 1 куб. м (з ПДВ та з урахуванням плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).

У споживачів, що вже оплатили за спожитий природний газ буде обліковуватись переплата, яку можна буде використати при оплаті за лютий 2021 р.

Тариф за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи відповідно до постанови НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013 складає 124,16 грн за 1 тис. куб. метрів на добу (без ПДВ) та коригується коефіцієнтами, які враховують період замовлення потужності (на добу наперед, на місячний період, на кварталний період).

Крім того, з метою уникнення зростання тарифів на теплову енергію, послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, 20 січня 2021 року проведено нараду за участі членів Уряду, представників Офісу Президента, НКРЕКП, НАК «Нафтогаз України», народних депутатів, міських голів, за результатами якої наразі опрацьовується проект спільного меморандуму, яким, зокрема, передбачається, що тарифи на тепло і гарячу воду у цьому опалювальному сезоні залишаться незмінними.

Щодо тарифів на послуги з розподілу природного газу

Відповідно до Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507, питання щодо встановлення та перегляду тарифів на послуги транспортування та розподілу

природного газу операторами газорозподільних мереж, не належать до компетенції Міністерства.

Проте, згідно з положеннями статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) як Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема, затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методологій визначення тарифів на послуги розподілу природного газу, а також затвердження правил постачання природного газу.

Довідково інформуємо, що відповідно до частини першої статті 37 Закону встановлено, що Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (включаючи нове будівництво та реконструкцію) газорозподільної системи, якою він користується на законних підставах.

Єдине джерело покриття витрат Операторів ГРМ як суб'єктів природної монополії, що необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу – тариф на послуги розподілу природного газу.

Тариф на послуги розподілу природного газу повинен забезпечувати газорозподільне підприємство коштами, необхідними для роботи газорозподільної системи, експлуатації газового обладнання, підтримки цілодобової роботи аварійних служб для запобігання можливим вибокам природного газу та недопущення аварійних ситуацій.

Таким чином, формування тарифу на послуги розподілу природного газу відповідного Оператора ГРМ здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат суб'єкта господарювання та напряму залежить від рівня його витрат на обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, а також обсягу робіт, що виконуються для їх обслуговування незалежно від витрат суміжного газорозподільного підприємства.

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор, зокрема, забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг та надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Постановами Регулятора від 30.01.2021 №№123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135 внесено зміни до постанов НКРЕКП від 16.12.2020 №№ 2450, 2456, 2458, 2460, 2461, 2462 та від 30.12.2020 №№ 2770, 2772, 2777, 2781, 2782, 2785, 2787, згідно яких, максимальний тариф на послуги розподілу природного газу становитиме 1,79 грн за 1 куб. метр на місяць без ПДВ.

Зокрема, для АТ «Запоріжгаз» тариф на послуги розподілу природного газу залишився незмінним та відповідно до постанови НКРЕКП від 30.12.2020 № 2771 «Про встановлення тарифу на послуги розподілу природного газу для АТ «Запоріжгаз» з 01.01.2021 складає 0,92 грн за 1 куб. м (без ПДВ).

Зазначаємо, що доставку природного газу в Запорізькій області, крім АТ «Запоріжгаз», здійснює ще АТ «Мелітопольгаз».

Так, для АТ «Мелітопольгаз» постановою НКРЕКП від 30.01.2021 № 127 внесено зміни до постанови НКРЕКП від 16 грудня 2020 року № 2458 «Про встановлення тарифу на послуги розподілу природного газу для АТ «Мелітопольгаз». З 01.02.2021 тариф на послуги розподілу природного газу для АТ «Мелітопольгаз» становить 1,79 грн за 1 куб. метр на місяць (без урахування ПДВ) замість 2,18 грн за 1 куб. метр на місяць (без урахування ПДВ).

Варто також наголосити, що відповідно до положень частини першої статті 13 Закону, споживач має право, зокрема, на вільний вибір постачальника та безоплатну зміну постачальника природного газу.

Споживачі природного газу можуть вільно обрати постачальника природного газу, не залежно від того, де той зареєстрований, орієнтуючись на його цінову пропозицію та сервіс. Ціни на природний газ для всіх категорій споживачів оприлюднюються на офіційних сайтах регіональних постачальників природного газу, Міністерства фінансів (<https://index.minfin.com.ua/ua/tariff/gas/>) та АТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

Крім того, наголошуємо, що положеннями статті 14 Закону, усім споживачам природного газу гарантується право вибору постачальника природного газу. Регулятор здійснює регулярний моніторинг стану додержання положень цієї статті (пункт 3 статті 14 Закону).

Для збалансування українського ринку газу та розвитку на ньому справедливих правил та механізмів для всіх учасників, на засіданні Кабінету Міністрів України 20 січня 2021 року порушено питання щодо обов'язкової публікації газопостачальними компаніями весною поточного року своїх річних тарифних планів для побутових споживачів, що дозволить побутовим споживачам обирати постачальника за вигідною ціною та економити на газових платіжках.

Слід зазначити, що за інформацією, оприлюдненою на сайті Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), Комітет перевірить обґрунтованість та прозорість формування тарифу на розподіл природного газу.

У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, органами Комітету будуть вжиті відповідні заходи.

Щодо електричної енергії

З метою збереження фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів, постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» (із змінами) (далі – Постанова № 483) на ДП «Гарантований покупець», ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго» та постачальників універсальних послуг покладено виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії (далі – ПСО).

Відповідно до Постанови № 483, ціна на електроенергію для побутових споживачів встановлювалась на рівні тарифів, (з урахуванням тарифів, диференційованих за періодами часу), які діяли станом на 30 червня 2019 року.

Слід зазначити, що тарифи на електроенергію, яка відпускається населенню та ряду пільгових категорій споживачів, були встановлені постановою НКРЕКП від 26.02.2015 № 220, зареєстрованої в Мін'юсті 02.03.2015 за № 231/26676, постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 11.03.2010 № 218 «Про затвердження тарифів на електричну енергію релігійних організацій», зареєстрованої в Мін'юсті 24.03.2010 за № 241/17536 (зі змінами), постановою НКРЕКП від 23.04.2012 № 498 «Про затвердження Порядку застосування тарифів на електроенергію», зареєстрованої в Мін'юсті 23.04.2012 за № 599/20912 (зі змінами), та постановою НКРЕКП від 06.06.2017 № 746 «Про затвердження тарифів на електричну енергію, що відпускається юридичним особам, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб».

Разом з тим інформуємо, що на засіданні Регулятора 06.01.2021 прийнято рішення про визнання зазначених вище постанов такихими, що втратили чинність.

Термін дії Постанови № 483 спливав 01.01.2021. Таким чином, у разі припинення її дії, ціна на електроенергію для побутових споживачів формувалась би на ринкових умовах, що призвело б до різкого, більш ніж в 2,5 рази, зростання тарифу на електричну енергію для населення вже з січня 2021 року (до близько 3,30 грн/кВт·год).

Відповідно до частини третьої статті 62 Закону України «Про ринок електричної енергії» з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії Кабінетом Міністрів України у передбачених цією частиною випадках та на визначений строк на учасників ринку

(крім споживачів) можуть покладатися спеціальні обов'язки. Пропозиції щодо обсягів та умов покладення спеціальних обов'язків готуються Регулятором з урахуванням вимог зазначеної статті та подаються до Кабінету Міністрів України після проведення консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Стаття 1 Закону про НКРЕКП визначає, що НКРЕКП є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Згідно з частиною третьою статті 6 Закону про НКРЕКП, Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

Питання необхідності фінансового збалансування ринку електричної енергії та внесення відповідних змін до ПСО регулярно піднімалися на численних зустрічах і нарадах починаючи з 2-ї половини 2020 року, в тому числі в рамках Антикризисового енергетичного штабу під головуванням Прем'єр-міністра України, утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 № 312. Відповідно до рішень зазначених нарад та окремих доручень передбачалось НКРЕКП спільно з Міненерго та іншими учасниками ринку розробити модель ПСО з метою фінансового збалансування ринку електричної енергії в 2020–2021 роках, в тому числі і пролонгація строку ПСО.

Враховуючи зазначене, НКРЕКП неодноразово направлялися до Міненерго варіанти внесення змін до Постанови № 483, а саме: збереження чинної перехідної моделі ПСО з одночасним встановленням фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів з 01.01.2021 та фінансову модель ПСО, яку розроблено із урахуванням рекомендації Секретаріату Енергетичного Співтовариства і рекомендації USAID, щодо подальшого розвитку енергоринку відповідно до досвіду інших європейських країн.

Слід зазначити, що в грудні 2020 року НКРЕКП збільшено тарифи транспортної складової на 2021 рік з 1,2 грн до 1,51 грн/кВт год. А саме:

- тариф на передачу НЕК «Укренерго» встановлено на рівні 35 коп/кВт год;
- середньозважений тариф на розподіл на рівні 106 коп/кВт год;
- середньозважений тариф на постачання на рівні 10 коп/кВт год.

Також, зросла доля споживання побутовими споживачами від сумарних обсягів споживання (за прогнозами Регулятора обсяг споживання населенням зростає на 8%) і обсяг електричної енергії, який ДП «НАЕК «Енергоатом» має продати в рамках механізму ПСО зростає з 50% до 53%, а обсяг електроенергії, який підприємство зможе продати на різних сегментах ринку електроенергії на конкурентних умовах відповідно зменшується.

Крім того, з початку 2021 року зростає собівартість виробництва електричної енергії на АЕС через необхідність підвищення заробітної плати працівників, виконання ремонтної кампанії атомних енергоблоків, інвестиційних програм підприємства та забезпечення ядерної безпеки.

У підсумку, на підставі пропозицій Регулятора Міненерго було розроблено, а Урядом 28.12.2020 прийнято постанову № 1325 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483», якою передбачено:

- продовження строку дії ПСО до 31 березня 2021 року;
- встановлення на період з 01.01.2021 по 31.03.2021 фіксованої ціни за 1 кВт год електричної енергії для побутових споживачів на рівні 1,68 грн (з ПДВ). Разом з тим, збережено і залишено без змін коефіцієнти дво- та тризонного обліку електричної енергії;

- збільшення ціни, за якою ДП «НАЕК «Енергоатом» буде здійснювати продаж електроенергії в рамках перехідної моделі ПСО, з 10 грн за 1 МВт год до 150 грн за 1 МВт год.

Необхідно зазначити, що прийняте Урядом рішення про підвищення тарифу для побутових споживачів є мінімально можливим і таким, що не покриває всіх складових витрат на виробництво та постачання електричної енергії побутовим споживачам. Так, з урахуванням зонного обліку, середній тариф для побутових

споживачів складатиме близько 1,60 грн/кВт год (з ПДВ), з яких лише транспортна складова становить 1,51 грн/кВт год.

Таким чином, на безпосередньо електричну енергію залишається лише 9 копійок з необхідних 17 (середньозважано, з ПДВ), які гарантований покупець сплачує ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» в рамках ПСО. Тобто, навіть за умови повної оплати населенням електричної енергії, зібраних електропостачальниками коштів не вистачить, щоб повною мірою розрахуватися із виробниками, а дефіцит буде складати 0,08 грн/кВт год.

Отже, новий тариф на електроенергію для побутових споживачів досі залишається пільговим, оскільки він не покриває повної собівартості її виробництва та транспортування, навіть враховуючи, що населення купує електричну енергію у державних виробників, які мають найнижчу ціну.

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати. Зазначене свідчить про необхідність подальшого зниження обсягу перехресного субсидювання.

Водночас інформуємо, що Міненерго спільно з НКРЕКП та іншими учасниками ринку електричної енергії продовжує напрацювання щодо удосконалення сценаріїв фінансового збалансування ринку електричної енергії у 2021 році та механізму ПСО.

Зазначаємо, що на сьогодні головним механізмом забезпечення соціального захисту населення в умовах підвищення цін та тарифів на житлово-комунальні послуги залишається Програма житлових субсидій, згідно з якою держава компенсує сім'ям витрати на оплату житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами.

Зважаючи на підвищення з 01.01.2021 цін на житлово-комунальні послуги, Верховна Рада України прийняла постанову «Про заходи, спрямовані на соціальний захист населення, у зв'язку з підвищенням цін (тарифів) на житлово-комунальні послуги» від 28.01.2021 № 1147-IX, в якій передбачено внесення змін до державного бюджету на 2021 рік в частині збільшення видатків на субсидії.

Реалізація даної постанови забезпечить удосконалення механізму підтримки вразливих споживачів в частині відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг.

Крім того, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Мінсоцполітики передбачені видатки:

- за бюджетною програмою за КПКВК 2501230 «Виплата пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі» у сумі 35,2 млрд гривень;

- за бюджетною програмою за КПКВК 2501410 «Компенсація у зв'язку з підвищенням тарифів на електричну енергію на оплату електричної енергії населенням, яке проживає в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах та гуртожитках), обладнаних у встановленому порядку електроопалювальними установками (тому числі в сільській місцевості), населенням, яке проживає в багатоквартирних будинках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого теплопостачання (у тому числі в сільській місцевості), а також багатодітними, прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу» у сумі 1,4 млрд гривень.

Заступник Міністра

Максим НЕМЧИНОВ